

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí konanom 9. marca 2017 v Bratislave, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Martina Piovarsyho a JUDr. Štefana Harabina, v trestnej veci obvineného **M. Š.** pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák. a iné, o sťažnosti obvineného M. Š. proti uzneseniu predsedu senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. februára 2017, sp. zn. 2 To 14/2016, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosť obvineného **M. Š. sa z a m i e t a.**

O d ô v o d n e n i e

Uznesením najvyššieho súdu zo 16. februára 2017, sp. zn. 2 To 14/2016, (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) predseda senátu najvyššieho súdu z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por. vzal obvineného M. Š. podľa § 73 ods. 5 Tr. por. do väzby a nenahradil ju dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Väzba obvinenému začala plynúť 15. februára 2017 o 11:00 hod. a mala sa vykonať v ústave na výkon väzby v Leopoldove.

Predseda senátu napadnuté rozhodnutie odôvodnil s poukazom na účelové konanie obvineného motivované snahou oddialiť skončenie trestného stíhania, keď sa na tri nariadené verejné zasadnutia odvolacieho súdu nedostavil zo zdravotných dôvodov, ktoré však v zmysle § 120 ods. 2 Tr. por. neboli dôvodné, a jeho predvedenie bolo neúspešné, hoci podľa lekárskej

správy mal mať celodenný pokojový režim. Zároveň skonštatoval, že dôvodnosť trestného stíhania ako základnej materiálnej podmienky je daná, keďže vina obvineného už bola právoplatne vyslovená a predmetom odvolacieho konania bol len uložený trest. Vo vzťahu ku konkrétnym skutočnostiam odôvodňujúcim tzv. útekovú väzbu predseda senátu uviedol, že obvinenému bol neprávoplatne uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere dvadsaťjeden rokov, teda trest nesporne vysoký, a jeho obštrukčné správanie svedčí o snahe vyhnúť sa práve tomuto trestu.

Proti tomuto uzneseniu podal obvinený sťažnosť. Namietal, že napadnutým rozhodnutím bol pozbavený osobnej slobody v rozpore s čl. 17 ods. 2 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“), keď v predmetnej trestnej veci vykonával väzbu celkovo viac ako 52 mesiacov (od 3. októbra 2006 do 11. februára 2011). V jeho prípade pritom nešlo o prvú väzbu, preto aplikácia dôvodov podľa § 71 ods. 1 Tr. por. vôbec neprichádzala do úvahy, rovnako ako ani aplikácia § 71 ods. 3 Tr. por., pretože z pôvodnej väzby nebol prepustený, ale dodaný do výkonu trestu. Navyše i v tomto prípade by jeho vzatie do väzby odporovalo ustanoveniu druhej vety § 78 Tr. por., podľa ktorého doba trvania väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 3 spolu s už vykonanou väzbou podľa § 71 ods. 1 alebo 2 môže v prípravnom konaní presiahnuť lehoty uvedené v § 76 ods. 7 len v rozsahu novej základnej sedemmesačnej lehoty väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 3; celková doba trvania väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 3 spolu s už vykonanou väzbou podľa § 71 ods. 1 alebo 2 nesmie presiahnuť lehoty uvedené v § 76 ods. 6, okrem predĺženia podľa § 76a, o ktorom v jeho veci najvyšší súd rozhodol len do 3. apríla 2011. Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhol sťažnostnému súdu, aby napadnuté rozhodnutie zrušil a prepustil ho ihneď na slobodu.

Najvyšší súd ako súd nadriadený (§ 185 ods. 4 Tr. por.), po preskúmaní veci zistil, že sťažnosť proti napadnutému rozhodnutiu je prípustná (§ 185 ods. 4 Tr. por.), bola podaná oprávnenou osobou (§ 186 ods. 1 Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote a na zákonom určenom mieste (§ 187 ods. 1 Tr. por.).

Na podklade podanej sťažnosti najvyšší súd v zmysle § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia a konanie, ktoré mu predchádzalo, a zistil, že sťažnosť nie je dôvodná a treba ju zamietnuť.

Podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa § 71 ods. 1 písm. a) Tr. por. obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest.

Podľa § 73 ods. 1 Tr. por. ak je daný niektorý z dôvodov väzby a obvineného nemožno predvolať, predviesť alebo zadržať a zabezpečiť jeho prítomnosť na výsluchu alebo na inom úkone, vydá predseda senátu a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie na návrh prokurátora príkaz, aby bol obvinený zatknutý.

Podľa § 73 ods. 5 Tr. por. predseda senátu alebo v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie, ktorý prevzal zatknutého obvineného, musí do 48 hodín a pri obzvlášť závažných zločinoch do 72 hodín od jeho prevzatia obvineného vypočúť a rozhodnúť o jeho vzatí do väzby alebo ho prepustiť na slobodu; pritom postupuje primerane podľa § 72 ods. 2. Ak nebolo uznesenie o vznesení obvinenia obvinenému v konaní doposiaľ oznámené, doručí mu rovnopis uznesenia sudca pre prípravné konanie pred výsluchom; doručenie sudcom pre prípravné konanie má rovnaké účinky ako oznámenie uznesenia orgánom, ktorý uznesenie o vznesení obvinenia vydal a sťažnosť proti nemu môže obvinený podať aj do zápisnice o výsluchu pred sudcom pre prípravné konanie. Ak prokurátor nebol pri výsluchu prítomný, doručí mu sudca pre prípravné konanie zápisnicu o výsluchu obvineného.

Podľa § 77 ods. 3 Tr. por. dĺžka trvania väzby, o ktorej bolo rozhodnuté v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch podľa § 380 ods. 2 alebo § 403, sa posudzuje samostatne a nezávisle od dĺžky trvania väzby v pôvodnom konaní.

Podľa § 403 ak obvinený vykonáva trest odňatia slobody uložený mu v pôvodnom rozsudku, súd zároveň s rozhodnutím o povolení obnovy konania podľa § 400 ods. 1 rozhodne o väzbe (vzatí do väzby alebo nevzatí do väzby, a to aj pri nahradení väzby). Uznesenie o väzbe je vykonateľné právoplatnosťou rozhodnutia o povolení obnovy konania a ak nie je ďalej ustanovené inak, lehota väzby začína plynúť od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o povolení obnovy konania. Ak súd prvého stupňa rozhodol o nevzatí obvineného do väzby, lehota väzby začína plynúť od obmedzenia osobnej slobody pri výkone rozhodnutia nadriadeného súdu o vzatí do väzby. Ak súd prvého stupňa nerozhodol podľa § 400 ods. 1 a o povolení obnovy konania rozhodol nadriadený súd podľa § 194 ods. 1 písm. a), jeho rozhodnutie o väzbe sa považuje za rozhodnutie odvolacieho súdu.

K výkladu ustanovení § 77 ods. 3 a § 403 Tr. por. je potrebné uviesť, že tieto sú vo vzťahu k tým ustanoveniam Trestného poriadku, ktoré určujú celkovú lehotu väzby v prípravnom konaní spolu s väzbou v konaní pred súdom (§ 76 ods. 6 a 7 Tr. por.), v pomere špeciality ako *lex specialis*, teda majú prednosť. Ustanovenie § 77 ods. 3 Tr. por. zavádza osobitný režim posudzovania dĺžky trvania väzby, ktorý je samostatný a nezávislý od pôvodného konania. Týka sa väzby v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch a v praxi sa aplikuje tak, že do lehoty väzby, o ktorej bolo rozhodnuté v dovolacom konaní (§ 380 ods. 2 Tr. por.) alebo v rámci povolenia obnovy konania (§ 403 Tr. por.), nemožno započítať čas, ktorý obvinený strávil vo väzbe v pôvodnom konaní bez ohľadu na to, či išlo o prípravné alebo súdne konanie (aj m.m. II. ÚS 572/2016). Pre úplnosť treba dodať, že ústavný súd vo vzťahu k výkladu uvedených ustanovení vyslovil, že ich formulácia a znenie je jasné a jednoznačné a iný výklad, než ten prezentovaný, by predstavoval porušenie ústavnoprávnych princípov (II. ÚS 275/2010).

Zo spisového materiálu, ktorý mal sťažnostný súd k dispozícii, vyplýva, že obvinený M. Š. bol v pôvodnom konaní vzatý do väzby uznesením sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Senica zo 6. októbra 2006, sp. zn. Tp 40/2006, v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave zo 14. októbra 2006, sp. zn. 4 Tpo 47/2006. Väzba mu začala plynúť 3. októbra 2006, pričom v priebehu konania bola niekoľkokrát predĺžovaná,

naposledy uznesením najvyššieho súdu z 22. novembra 2010, sp. zn. 1 To 23/2010, podľa § 76a Tr. por. až do 3. apríla 2011. Výkon väzby bol predčasne ukončený 11. februára 2011 právoplatným odsúdením na základe rozsudku špecializovaného trestného súdu z 23. júna 2010, sp. zn. PK – 2 T 16/2008, v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu z 11. februára 2011, sp. zn. 1 To 23/2010.

V predmetnej veci bola uznesením špecializovaného trestného súdu z 15. júna 2015, sp. zn. BB - 3 Nt 1/2013, v spojení s uznesením najvyššieho súdu z 15. júla 2015, sp. zn. 3 Tost 19/2015, povolená obnova konania vo vzťahu k uloženému trestu, a obvinený bol uznesením špecializovaného trestného súdu z 23. júla 2015, sp. zn. PK – 2 T 16/2008, podľa § 403 per analogiam a § 72 ods. 1 písm. a) Tr. por. z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) Tr. por. vzatý do väzby, z ktorej bol 4. augusta 2015 na základe uznesenia najvyššieho súdu, sp. zn. 2 Tost 26/2015, prepustený na slobodu. V konaní po povolení obnovy konania mu bol pri nedotknutom výroku o vine vyslovenom pôvodným rozhodnutím uložený nový (úhrnný) trest rozsudkom špecializovaného trestného súdu z 29. septembra 2015, sp. zn. PK – 2 T 16/2008, proti ktorému podal odvolanie. Odvolacie konanie prebehlo na najvyššom súde pod sp. zn. 2 To 14/2016 a bolo ukončené vydaním uznesenia z 28. februára 2017, ktorým boli odvolania prokurátora ÚŠP GP SR a obvineného zamietnuté a vec bola právoplatne skončená.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti je zřejmé, že obvineným napadnuté rozhodnutie bolo vydané až v obnovenom konaní (iudicium rescisorium), v rámci rozhodovania o riadnom opravnom prostriedku. Sťažnostný súd dospel k záveru, že neexistujú dôvody, pre ktoré by ustanovenie § 77 ods. 3 Tr. por. bolo striktne aplikovateľné len na rozhodnutie podľa § 403 Tr. por. a nie aj na následné rozhodovanie o väzbe, pokiaľ by k nemu došlo v obnovenom konaní v štádiu odvolacieho konania tak, ako to bolo v prejednávanej veci. Takýto výklad zodpovedá nielen zásadám formálnej logiky, ale aj systematike Trestného poriadku a jeho účelu a zmyslu. Ak teda obvinený poukazuje na to, že v konaní bola prekročená celková lehota väzby stanovená § 76 ods. 6 písm. c) a § 76a Tr. por., toto tvrdenie sa nezakladá na pravde. Väzba obvineného po povolení obnovy konania sa nespočítava s doterajšou dĺžkou väzby, ale plynie a posudzuje sa samostatne a nezávisle od pôvodného konania, v ktorom skončila 11. februára 2011 bez vyčerpania jej predĺženej lehoty podľa § 76a Tr. por. Napadnuté uznesenie bolo vydané na podklade ustanovenia § 73 ods. 5 a § 71 ods. 1 písm. a) Tr. por. nezávisle od predchádzajúcich rozhodnutí o väzbe

obvineného v pôvodnom konaní a z hľadiska vymedzenia väzobných dôvodov a dĺžky väzobného stíhania je plne v súlade so zákonom.

Pokiaľ ide o posudzovanie splnenia materiálnych podmienok väzby obvineného, najvyšší súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s dôvodmi uvedenými v odôvodnení napadnutého rozhodnutia (str. 8 a nasl.) a tieto už nebude opakovať (I. ÚS 336/2016, III. ÚS 447/2016, I. ÚS 290/2016). V súčasnom štádiu trestného konania, keď obvinenému M. Š. pri právoplatne uznanej vine rozsudkom vydanom v pôvodnom konaní pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák. a iné trestné činy, na skutkových základoch uvedených v napadnutom rozhodnutí, bol už právoplatne uložený aj trest odňatia slobody vo výmere dvadsaťjeden rokov (rozsudok špecializovaného trestného súdu z 29. septembra 2015, sp. zn. PK – 2 T 16/2008, v spojení s uznesením najvyššieho súdu z 28. februára 2017, sp. zn. 2 To 14/2016), a obvinený je od 28. februára 2017 vo výkone trestu odňatia slobody, sa potreba vydania napadnutého rozhodnutia spätne javí ako nadmieru opodstatnená a napadnutým rozhodnutím dostatočne odôvodnená. Pokiaľ ide o formálne podmienky väzby, postup predsedu senátu bol v súlade s príslušnými ustanoveniami procesného predpisu, v prejednávanej veci boli dodržané zákonné lehoty, najmä na rozhodnutie o vzatí obvineného do väzby (§ 73 ods. 5 Tr. por.) a neboli zistené ani neodôvodnené prietahy pri rozhodovaní o väzobnej veci obvineného. Osobitne treba skonštatovať, že v prejednávanej veci nepripadalo do úvahy ani nahradenie väzby iným, miernejším prostriedkom (záruka, sľub, dohľad, peňažná záruka), keďže potreba využitia inštitútu väzobného stíhania obvineného v odvolacom konaní, sp. zn. 2 To 14/2016, vznikla v dôsledku jeho neakceptovateľného obštrukčného správania s cieľom predĺžovať konanie, vyhýbať sa trestu a oddaľovať tak výkon spravodlivosti.

Z uvedeného bez akýchkoľvek pochybností vyplýva, že nedošlo k porušeniu práv sťažovateľa v rozsahu ním namietanom. Pozbavenie osobnej slobody obvineného treba považovať za zákonné, pretože sa udialo v súlade s konaním ustanoveným v zákone (§ 73 ods. 5 Tr. por.), na základe rozhodnutia príslušného súdu, z dôvodov uvedených v zákone (§ 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por.) a bez toho, aby jeho väzba prekročila zákonom ustanovenú dovolenú dĺžku jej trvania.

Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky sťažnosť obvineného ako nedôvodnú v zmysle § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. zamietol.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 9. marca 2017

JUDr. Pavol F a r k a š, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Mgr. Sylvia Machalová